

Geograafiaolümpiaadi juhend 2020/21 õppeaastaks

I Üldosa

1. Geograafiaolümpiaadi eesmärgid on:

- õpilastes huvi tekitamine ja süvendamine geograafia vastu, geograafia populariseerimine laiemalt;
- võimekate, geograafiast huvitatud õpilaste avastamine ja nende arengu toetamine selles valdkonnas;
- õpilastele võimaluse andmine geograafiaalaste teadmiste ja oskuste võrdlemiseks;
- geograafiateaduse uute arengusuundade ja uurimismeetodite ning vahendite tutvustamine;
- õpetajate erialase täiendamise stimuleerimine;
- kooligeograafia arendamine ning kaasajastamine.

2. Geograafiaolümpiaadil võivad osaleda Eesti üldhariduskoolide õpilased, kes pole samaaegselt ühegi kõrgkooli üliõpilased.

3. Geograafiaolümpiaad toimub kolmes voorus: kooli-, piirkonna- ja lõppvoor. Võisteldakse neljas vanuseastmes: 7. klassi õpilased, 8. klassi õpilased, 9. klassi õpilased ja 10.–12. klassi õpilased.

4. Geograafiaolümpiaadi piirkonna- ja lõppvooru ülesanded koostab selleks moodustatud žürii. Piirkonnavooru ülesanded on eesti ja vene keeles.

5. Olümpiaadi info ja tulemused avalikustatakse TÜ Teaduskooli olümpiaadide lehel teaduskool.ut.ee/olympiaadid ning Kooligeograafia kodulehel kooligeograafia.ut.ee.

II Koolivoor

1. Koolivoorust võivad osa võtta kõik soovijad.

2. Koolivoor viiakse läbi vastavalt väljakujunenud tavale.

3. Koolis moodustatud komisjon koostab koolivooru ülesanded, viib läbi olümpiaadi koolivooru ja kontrollib ning hindab tööd. Tulemuste põhjal saadab kool oma esindajad piirkonnavoору.

III Piirkonnavoор

1. Piirkonnavoор viiakse läbi maakondades ja suuremates linnades (Tallinn, Tartu, Narva, Pärnu) teispäeval, 9. veebruaril 2021. Kui suuremad kogunemised on sellel ajal keelatud, siis võivad õpilased ülesandeid lahendada kodus.

Olümpiaadi test on HITSA Moodle'i keskkonnas vastamiseks avatud 9. veebruaril kella 8-st 17-ni. Geograafiaolümpiaadi ülesannete lahendamist varem või hiljem ei lubata, küll võivad õpilased mõjuvatel põhjustel lahendada ülesandeid samal kuupäeval oma kodupiirkonnast erinevas maakonnas või linnas, millest tuleb informeerida maakonna/linna olümpiaadikomisjoni.

2. Piirkonnavoору korraldab selleks moodustatud vastava maakonna/linna olümpiaadikomisjon.

Piirkonna olümpiaadikomisjon:

- a) otsustab, kus ja kuidas on olümpiaadi kõige mõistlikum läbi viia. Soovitav on piirkonnavor korraldada maakonna/linna mitmes koolis. Arvutiklassis võivad koos olla nii ühe kui ka kõigi vanuserühmade õpilased;
- b) annab õpetajatele teada olümpiaadi toimumiskoha(d) ja kellaaja;
- c) kontrollib, kas maakonna-/linnavooru pääsenud õpilased on HITSA Moodle'i keskkonnas olümpiaadile registreerunud;
- d) edastab žüriile (ulle.liiber@ut.ee) piirkonna olümpiaadikomisjoni liikmete kontaktid (nimi, e-mail, mobiiltelefon).
- e) teatab õpilastele žürii poolt edastatud märgusõna, millega saab internetis avada olümpiaadi testi;
- f) hindab olümpiaadi vabavastuselised ülesanded ühtse punktisüsteemi alusel, lahendab nädala jooksul hindamise käigus tekkinud probleemid (vajadusel koos žüriiga);
- g) koostab kokkulepitud kuupäevaks tulemuste põhjal oma maakonna/linna iga vanuserühma pingerea. Edastab protokoll MS Exceli failina vastavalt etteantud vormile nii oma maakonna õpetajatele kui ka žüriile (Ülle Liiber, ulle.liiber@ut.ee).

Täpsemad juhised geograafiaolümpiaadi piirkonnavoru korraldamise kohta leiate Kooligeograafia kodulehelt, kui liigute ülamenüüst → *Olümpiaadid* → *Piirkonnavor* → *Mis ja kuidas?*

3. Piirkonnavoru ülesannete temaatika tugineb üldjoontes õppekavale, kuid on mõnevõrra laiem. Suurt tähelepanu pööratakse probleemide lahendamise, analüüsi, järelduste ja üldistuste tegemise oskustele. Kuna geograafia integreerub paljude õppeainetega, siis eeldatakse ülesannete lahendamisel baastadmisi ajaloost, matemaatikast, füüsikast, keemiast ja teistest ainetest. Olümpiaadil on alati ülesandeid, milles kontrollitakse kursisolekut geograafiat puudutavate kohalike- ja maailma sündmustega. Gümnaasiumi ja 9. klassi õpilastel tuleb leida infot usaldusväärsetest allikatest (sh võõrkeelsetest), seda kriitiliselt hinnata, analüüsida ja selle põhjal järeldusi ja üldistusi teha või võtta vastu põhjendatud otsuseid.

4. Õpilased lahendavad ülesanded HITSA Moodle'i keskkonnas, kus vastamiseks on aega 2 tundi. Gümnaasiumi ja 9. klassi õpilastel tuleb küsimustele vastamisel kasutada usaldusväärseid internetiallikaid ja -portaale. 7. ja 8. klassi õpilased kasutavad ülesannetele vastamisel Uue maailma atlase või Eesti atlase abi ja interneti kasutamine on neil keelatud.

5. Õpilastel tuleb ennast ise Moodle'i kasutajaks registreerida. Selleks tuleb minna moodle.hitsa.ee lehele ja leida paremal "Sisene" aknas viide *Loo uus konto* ja edasi järgida juhiseid. Kui õpilasel on Moodle'i kasutajakonto juba olemas, siis ei pea ta seda uuesti tegema ja piisab olümpiaadi piirkonnavoru kursusele registreerimisest. Täpsemad registreerumise juhised leiate Koligeograafia lehelt, kui liigute ülamenüüst *Olümpiaadid* → *Piirkonnavor* → *Mis ja kuidas?*

IV Lõppvoor

1. Geograafiaolümpiaadi lõppvoor toimub 7.–8. maini 2021 (koht täpsustatakse).
2. Lõppvoor kutsutakse 100 õpilast (7.–12. klassini) iga vanuserühma üleriigilise pingerea alusel, arvestades proportsionaalsuse põhimõtet. Lõppvoor kutsutud õpilaste nimekirja näeb TÜ Teaduskooli olümpiaadide veebilehelt teaduskool.ut.ee/olympiaadid ja Kooligeograafia kodulehtedelt kooligeograafia.ut.ee.

Kui õpilane ei saa lõppvoorust osa võtta, siis palume sellest võimalikult kiiresti žürii esimehele (Ülle Liiber) teatada (tel: 737 5817, ulle.liiber@ut.ee).

3. Geograafiaolümpiaadi lõppvoor koosneb kahest osast:

a) **Arvutivoor**, kus ülesannetele vastamisel võivad kõikide vanuserühmade õpilased kasutada interneti. Arvutivoorus on ka küsimusi ja ülesandeid selle maakonna/linna kohta, kus olümpiaadi lõppvoor toimub. 7. ja 8. klassi õpilastel on olümpiaadile vaja kaasa võtta Uus maailma atlas ning Eesti atlas.

b) **Maastikuvõistluse** käigus tuleb teha mitmesuguseid praktilisi töid välitingimustes, näiteks:

- marsruudi läbimine suuremõotkavalise orienteerumis- või põhikaardi abil,
- mõotkavade määramine,
- maastiku, sh reljeefi silmamõotduline plaanistamine,
- nõlva kalde, puu ja nõlva kõrguse määramine,
- maastiku- või taimkatteüksuste eristamine,
- profiili koostamine,
- asimuudi määramine ja asimuudil liikumine,
- maastikuelementide (pinnavormid, mullad, veekogud, taimekooslused jmt) kirjeldamine ning inimtegevuse mõju analüüsimine,
- fotovaadete paigutamine tänapäevasele ja ajaloolisele kaardile,
- mõotdistamisvahendite (nt Vernier'i sensorid ja andmekogujad) kasutamine ja andmete analüüsimine,
- GPSi kasutamine,
- Eestile omaste linnaruumi arenguetappide eristamine,
- linnaosa funktsioonide või maakasutuse iseloomustamine.

Gümnaasiumiõpilastel on üheks maastikuülesande osaks planeerimisülesanne, kus eeldatakse erinevate mõjutegurite analüüsimist ning nende põhjal otsuste langetamist ja nende põhjendamist.

Maastikuülesannete lahendamiseks on vajalikud: kompass, kirjutusalus töö vormistamiseks, kirjutusvahendid sh värvipliatsid, joonlaud, kalkulaator, käekell aja vaatamiseks, sest mobiiltelefonide kasutamine on keelatud.

5. Geograafiaolümpiaadi lõppvooru parimad selgitatakse kahe üksikala koondpunktisumma alusel.

6. Kõigile olümpiaadi lõppvooru kutsutud õpilastele on tagatud olümpiaadi toimumise ajal tasuta toitlustus ja põrandamajutus, milleks tuleb kaasa võtta magamiskott ja madrats. Sõidukulused ning õpilastega kaasasoleva täiskasvanu lähetuskulused korraldajate poolt ei kaeta.

Olümpiaadi juhendis võib tulla väikeseid muudatusi, seega tuleb jälgida jooksvat infot.

V Rahvusvahelise geograafiaolümpiaadi võistkonna moodustamine

Aastal 2021 toimub ära jäänud Baltimaade geograafiaolümpiaad Poolas. Lisaks rahvusvahelise olümpiaadi võistkonnale saavad kaasa ka kaks tublimat üheksandikku.

17. rahvusvaheline geograafiaolümpiaad, mis jäi 2020. aastal ära, toimub Istanbulis (geolympiad.org). Eesti neljaliikmeline võistkond moodustatakse geograafiaolümpiaadi lõppvooru gümnaasiumiastme paremusjärjestuse alusel. Lisaks on rahvusvahelise olümpiaadi võistkonda pääsemise eelduseks hea inglise keele oskus. Eeldame võistkonna liikmetelt

rahvusvaheliste ja kohalike tavade austamist ning programmist (sh kultuuriprogramm, postrid vms lisaülesanded) igakülgset osavõttu.